

PELAAMINEN - FAKTA

Nuorten netin käyttö ja rahapelaaminen

Tietokoneen ja netin käyttö on valtaosalle nuorista tuttua ja arkipäiväistä toimintaa, josta on hyötyä opiskelussa ihmissuhteissa ja asioiden hoitamisessa. Tietokonepelit ja surffailu voivat olla mukava tapa rentoutua ja sähköpostin tai chatin avulla tavoittaa nopeasti kavereita ja löytää myös uusia tuttavuuksia. Nuori joutuu hankaluuksiin silloin, kun netin käyttöön ja/tai rahapelaamiseen syntyy riippuvuus.

Nettiriippuvuus

Netin käyttö lisääntyy iän myötä - tutkimusten mukaan 10 -vuotiaat viettävät verkossa keskimäärin kolme tuntia viikossa ja 18 -vuotiaat jo noin 10 tuntia viikossa. Tyttöjen ja poikien netin käytössä on selviä eroja - pojat käyttävät enemmän sekä tietokonetta että konsolipelejä ja keskittyvät pelaamiseen sekä netin viihdetarjontaan. Tytöt puolestaan pitävät netin välityksellä yhteyttä kavereihin, luovat uusia kontakteja ja esiintyvät mielellään itse verkossa.

Nuoren nettiriippuvuus keskittyy yleensä johonkin verkossa olevaan toimintoon tai palveluun. Yleisimpiä vaihtoehtoja ovat tietokonepeliriippuvuus, Online- seksi- ja/tai nettipornoriippuvuus, yleinen surffailu sekä riippuvuus nettiyhteisöistä ja netin sosiaalisista suhteista.

Rungas netin käyttö voi olla merkki muista ongelmista nuoren elämässä, usein nettiriippuvuus liittyy masennukseen. Riippuvuutta lisäävät netin tarjoama mahdollisuus reaaliaikaiseen vuorovaikutukseen ja mahdollisuus antaa itsestään haluamansa kuva samalla piilossa pysyen. Nettipeleissä voittaminen lisää nuoren vallan tunnetta ja mainetta muiden silmissä.

Nuori, joka on riippuvainen netistä, viettää siellä useita tunteja vuorokaudessa. Usein myös yöllä. Tästä seuraa unirytmien häiriintyminen ja liian lyhyet yöunet, mikä puolestaan voi johtaa keskittymisvaikeuksiin koulussa, myöhästymisiin ja poissaoloihin. Univaje johtaa myös oppimisen ja muistamisen heikkenemiseen ja mielialan ja motivaation laskuun. Nuoren päättely- ja arvostelukyky sekä kyky erottaa tärkeät asiat vähemmän tärkeistä heikkenevät ja riskejä otetaan helpommin.

Nettiriippuvainen nuori eristäytyy helposti ihmissuhteista, mikä aiheuttaa ongelmia kaverisuhteissa. Riippuvuudesta johtuvat opintoihin ja sosiaaliseen elämään liittyvät ongelmat aiheuttavat tai vahvistavat masentunutta mielialaa. On tärkeää muistaa, että nuoren masennusoireet ilmenevät usein ärtyisyytenä ja koulussa esimerkiksi häiriköimisenä. Sekä masennus että nettiriippuvuus toimivat pakokeinona tai reagointitapana suorituspaineesiin ja erilaisiin stressaaviin elämäntilanteisiin. Netti voi toimia masentuneille lohtua ja helpotusta tuovana ja myös koukuttavana itsehoidon välineenä. Nettiriippuvuuteen liittyviä fyysisiä oireita ovat usein päänsärky, niska- hartiakivut, vatsakivut ja huonovointisuus.

Rahapeliongelmat

Peli-ongelman synty on monimutkainen prosessi, jossa voidaan erottaa eri vaiheita. Sen kehittyminen vaihtelee sekä ajallisesti että vaikutuksiltaan ja siihen vaikuttavat yksilön psykologiset, biologiset, sosiaaliset sekä ympäristötekijät. Nuoruuden keskeinen kehitystehtävä on pitää yllä itsearvostusta ja itse-tuntoa niihin kohdistuvia uhkia sietäen ja iän myötä yhä enemmän omien psyykkisten keinojen varassa. Vuorovaikutuskokemukset toisten kanssa ovat persoonallisuuden kehityksen tärkein perusta. Nuori omaksuu uusia käyttäytymismalleja tunteiden ja toimintayllykkeiden hallinnasta, esteiden kohtaamisesta ja ristiriitojen ratkaisemisesta seuraamalla varttuneempien, erityisesti vanhempiensa tapaa toimia.

Netin käyttö voi olla kehitykselle suotuisaa ja turvallista ja tarjota pääsääntöisesti positiivisia kokemuksia, jos nuorta ei jätetä valvomatta. Virtuaalitodellisuus tarjoaa mahdollisuuksia vetäytyä ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta kuvitteelliseen ja omilla ehdoilla tapahtuvaan vuorovaikutukseen, jossa epätydyttäviä kokemuksia ei ole pakko hyväksyä. Rahapelit puolestaan voivat tarjota nuorelle välitöntä tyydytystä ja auttaa unohtamaan muut ongelmat pelin ajaksi.

Suomen lain mukaan rahapeliä pelaaminen on kielletty alle 18-vuotiailta. Myös netissä pelaaminen on kielletty alaikäisiltä, mutta se on mahdollista ulkomaisten pelinjärjestäjien sivustoilla (nettipokeri) ja lisäksi jotkut nuoret pelaavat vanhempiensa tai täysi-ikäisten kavereidensa tunnuksilla.

Pelaamisen aloittaminen varhaisella iällä on keskeinen riskitekijä peliongelman kehitymisessä. Muita riskitekijöitä ovat mm. jatkuva tai runsas pelaaminen ja pelaajien uskomukset, jotka usein liittyvät väärin käsityksiin peleistä, niiden rakenteesta tai sattumasta. Riskien toteutumisen todennäköisyyttä lisäävät pelien saatavuus, sijoittelu ja rakenne. Mitä helpommin ja lähempänä pelit ovat saatavissa sekä mitä nopeampia ja välittömämmin palkitsevia ne ovat, sitä helpommin syntyy riippuvuus. Kioskien ja kauppojen raha-automaattipelit tarjoavat juuri tällaista välitöntä tyydytystä ja koukuttavat siksi nuoriakin hyvin nopeasti. Ne ovat Suomessa eniten pelattuja rahapelejä ja aiheuttavat eniten riippuvuutta sekä ongelmia myös aikuisille.

Tutkimusten mukaan nuoret ongelmapelaajat ovat useimmiten poikia ja tyttöjen ja poikien pelaamista eroavat toisistaan. Pojat aloittavat pelaamisen tyttöjä nuorempana, pelaavat useammin ja suuremmilla panoksilla ja usein riskialttiimpia pelejä. Nuorella, jolla on peliongelma, saattaa olla myös alentunut kyky sietää psyykkistä epämukavuutta ja kestää epäonnistumisia. Hän voi olla sosiaalisesti estynyt eikä pysty selviytymään identiteetin muodostus- ja kehitystehtävistään. Koulussa nämä ongelmat saattavat näkyä oppimisvaikeuksina, levottomuutena ja aggressiivisuutena sekä vuorokausirytmien sekavuutena.